

Pressmeddelande 2025-11-12

Värna lokala behov och kommunalt självbestämmande i tillståndsprövningen

Luleå, 12 november 2025

Norrbottens Kommuner har lämnat sitt yttrande över den statliga utredningen SOU 2025:88, "Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten". Förbundet delar utredningens ambition att skapa en mer förutsägbar och effektiv tillståndsprocess – men varnar samtidigt för att de föreslagna förändringarna riskerar att urholka det kommunala självbestämmandet och försvaga den lokala demokratin.

– En snabbare tillståndsprövning är i grunden positivt, men det får inte ske på bekostnad av lokalt inflytande och rättssäkerhet. Kommunernas beslut måste väga tungt även i en tidig prövning av regeringen, säger Birgitta Larsson, ordförande i Norrbottens Kommuner.

Utredningen föreslår bland annat att regeringen ska kunna lämna så kallade områdesanvändningsbesked – tidiga besked om hur mark och vatten får användas för olika verksamheter. Norrbottens Kommuner ser flera problem med förslaget, bland annat otydlighet kring hur kommunernas beslut ska vägas in och risk för ökad administrativ belastning.

– Kommunerna riskerar att tvingas lägga tid och resurser på tidiga bedömningar av projekt som kanske aldrig blir av. Det är inte rimligt, särskilt inte för små kommuner med begränsad planeringskapacitet där tid och resurser ofta är en bristvara, säger Birgitta Larsson.

Norrbottens Kommuner efterfrågar även en bredare helhetssyn på den nationella samhällsplaneringen. Flera statliga utredningar om tillståndsprocesser och fysisk planering pågår samtidigt, vilket gör det svårt att överblicka de samlade konsekvenserna.

– I Norrbotten pågår en omfattande industriell omställning som är avgörande för Sveriges klimatomställning. Att säkerställa lokal hänsyn och att kommunernas självstyre respekteras är en absolut grundförutsättning för att denna omställning även lägger grunden för livskraftiga och attraktiva lokalsamhällen, säger Birgitta Larsson.

Norrbottens Kommuner ställer sig försiktigt positiva till utredningens intentioner, men framhåller att lagstiftningsarbetet måste förtydliga tre centrala frågor:

1. Hur kommunernas och kommunfullmäktiges beslut ska vägas i regeringens prövning.
2. Vilka kriterier som styr när kommunerna ska underrätta regeringen.
3. Hur en förväntat ökad administrativa börda för kommunerna ska finansieras.

En stark lokal och demokratisk förankring är avgörande för legitimiteten i tillståndsprocessen. Om det inte säkras riskerar reformen att skapa osäkerhet snarare än förtroende.

Kontakt

Birgitta Larsson, kommunalråd Gällivare (S) samt
Ordförande Norrbottens Kommuner: 072-598 84 75

Om Norrbottens Kommuner

Norrbottens Kommuner är en intresseorganisation som företräder landets 14 nordligaste kommuner. Vi verkar för ett utökat kommunalt samarbete och ett hållbart samhällsbygge. I samverkan skapar vi konkurrenskraftiga arenor för dialog och kunskapsutveckling. Vi ger Norrbottens kommuner en samlad och tydlig röst, både hemma och ute i världen.